

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/117/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120010082
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120010082.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a Mgr. Kristíny Ferencziovej, v trestnej veci obžalovaného T. K., nar. XX. B. XXXX vo J., trvalé bydlisko I. XXX/X, A., pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.), o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 23. júna 2020, č. k. 6T/2/2020-308, na verejnom zasadnutí konanom 27. mája 2021 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného T. K. zamieta.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) rozsudkom z 23. júna 2020, č. k. 6T/2/2020-308, uznal obžalovaného T. K. (ďalej len obžalovaný) za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v období od mesiaca december 2018 až doposiaľ v A. ani na iných miestach na území Slovenskej republiky úmyselne riadne a včas neplatil výživné na svojich synov Y. K., nar. XX.XX.XXXX a O. K., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom u matky J. K. v A., ul. Z. XXX/XX, i keď mu vyživovacia povinnosť vyplývala priamo zo Zákona o rodine a výška výživného bola určená aj rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 15.1.2009, sp. zn. 10C/59/2008-35, právoplatným dňa 14.02.2009 a to tak, že je povinný prispievať na výživu syna Y. K. sumou 5.000,- Sk (165,97€) mesačne a na výživu syna O. K. sumou 500,- Sk (165,97€) mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky J. K., pričom vyživovacia povinnosť na maloletého syna Y. K. bola obvinenému rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 20.03.2019, sp. zn. 20P/18/2018-107, právoplatným dňa 11.11.2019 zvýšená na sumu 190,-€ mesačne, a hoci si bol obvinený T. K. vedomý tejto vyživovacej povinnosti voči svojim deťom Y. K. a O. K., nevyvinul dostatočné úsilie, aby si našiel a udržal stále zamestnanie a zabezpečil si pravidelný zdroj príjmov, z ktorého by mohol výživné uhrádzať, ani nepožiadal o sprostredkovanie zamestnania úrad práce, pričom na výživu synom Y. a O. K. prispel len dňa 14.03.2019 sumou 300,-€, dňa 01.04.2019 sumou 100,- € dňa 22.07.2019 sumou 300,-€ a dňa 18.12.2019 sumou 100,-€, v mesiaci marec 2020 sumu 200,-€, a v mesiaci apríl 2020 sumu 200,-€, čím mu za obdobie od mesiaca december 2018 do dnešného dňa vznikol dlh na výživnom vo výške 5299,10-€.

Okresný súd ho za to odsúdil podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., za použitia § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov, ktorého výkon mu podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. a § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienienečne odložil na skúšobnú dobu na 2 (dva) roky. Zároveň mu podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. v rámci povolenia podmienienečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody uložil povinnosť, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností nahradil zameškané výživné vo výške 5.299,10 €.

Z vykonaného odkazovania mal okresný súd za preukázané, že obžalovaný je otcom Y. K. a O. K. a že výživné v rozsahu, v akom mu bolo určené súdom, neplnil. Obžalovaný sa bránil nepriaznivou finančnou situáciou, keď z aktuálneho príjmu 500 € sám nevie vyžiť. Poukázal na to, že výška vyživovacej povinnosti mu bola určená v roku 2009, keď ešte podnikal, no aktuálne sa mu finančná situácia veľmi

zhoršila, čo okresný súd pre neho z nepochopiteľných dôvodov neakceptoval pri jeho žiadosti o zníženie výživného.

Argumentácia obžalovaného, že výživné platil podľa svojich schopností a možností pred okresným súdom neobstála. Okresný súd obžalovanému zdôraznil, že nie je jeho oprávnením si svojou vlastnou úvahou upravovať výšku vyživovacej povinnosti, ktorá mu bola určená právoplatným súdnym rozhodnutím bez toho, že by existovali objektívne skutočnosti nezávislé na jeho vôli, ktoré mu výživné v stanovenej výške neumožňujú plniť. V žiadnom prípade však trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného nezabavuje jeho nepriaznivá finančná situácia bez toho, aby existovala objektívna skutočnosť, ktorá by obžalovanému objektívne bránila nájsť si prácu (a udržať si ju) a teda si potrebný príjem zabezpečiť. Z dokazovania vykonaného správami na obžalovaného je zrejmé, že obžalovaný v žalovanom období neplnenia si vyživovacej povinnosti vystriedal viacero zamestnaní, v ktorých vydržal pracovať iba veľmi krátko. Z uvedeného je zrejmé, že obžalovaný skutočne nevyvinul dostatočné úsilie sa trvalo zamestnať a zabezpečiť si riadny a stály zdroj príjmu, ktorý by mu výživné umožnil platiť. O laxnom prístupe obžalovaného svedčí už napríklad len fakt, že napriek problému si nájsť zamestnanie nepožiadaval o pomoc pri sprostredkovaní zamestnania úrad práce. Je treba navyš dodáť, že ak sa obžalovaný bránil v prípravnom konaní tvrdením, že jednoducho nebol schopný si adekvátnu prácu nájsť, tak potom v tomto smere pred súdom neunesol dôkazné bremeno tvrdenia o existencii objektívnych skutočností brániacich mu potrebný príjem si zabezpečiť, keď sa hlavného pojednávania nezúčastnil, hoci mu v tom nebránili žiadne podstatné a akceptovateľné prekážky.

Pri úvahe o druhu a výmere trestu, pri rešpektovaní zásad ukladania trestov tak, ako to predpokladá ustanovenie § 34 Tr. zák. prihliadol okresný súd na spôsob spáchania činu úmyselným konaním obžalovaného nesúceho znaky ľahostajnosti voči vlastným deťom, následok konania obžalovaného, zavinenie vo forme nepriameho úmyslu, pohnútku, absenciu poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, pričom prihliadol i na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy s tým, že v tomto smere majú nepochybný význam najmä údaje o posledných jeho zamestnaniach. Obžalovaný bol doposiaľ už 7-krát súdne trestaný pre rôznorodú trestnú činnosť, i keď v súvislosti s týmito záznamami sa dnes na neho hľadí ako keby nebol odsúdený. Vychádzajúc z trestnej sadzby ustanovenej v § 207 ods. 1 Tr. zák. okresný súd mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov s jeho podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 2 rokov, za súčasného uloženia povinnosti dlžné výživné v skúšobnej dobe podľa svojich schopností zaplatiť.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní sa prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava vzdal práva na podanie odvolania. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo obžalovanému doručené 10. augusta 2020 (pondelok).

Dňa 20. augusta 2020 bolo okresnému súdu doručené odvolanie obžalovaného, ktoré podal na poštovú prepravu v utorok 18. augusta 2020. V odvolaní obžalovaný len stručne uviedol, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym procesným postupom mu znemožnil spravodlivý proces.

K podanému odvolaniu sa vyjadrila J. K. písomným podaním doručeným okresnému súdu 16. septembra 2020, v ktorom uviedla, že nesúhlasí s odvolaním obžalovaného, pretože tento mal možnosť vyjadriť sa k prejednávanej veci, keďže hlavné pojednávanie bolo opakovane odročené pre jeho neospravedlivenú neprítomnosť. Je toho názoru, že obžalovaný zámerne marí pojednávania, čím sa vyhýba plateniu povinnej výživy a doplatku na výživnom, ktorého výška je ku dňu podania jej vyjadrenia 5.967,01 €.

Prokurátor sa písomne k odvolaniu obžalovaného nevyjadril.

Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) riadne predložený na rozhodnutie 30. októbra 2020.

Za účelom prejednávania odvolania obžalovaného nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 27. mája 2021. Na verejné zasadnutie sa dostavila prokurátorka krajskej prokuratúry, obžalovaný a svedkovia J. K. a O. K..

Pokiaľ ide o dokazovanie, krajský súd ho na verejnom zasadnutí podľa § 326 ods. 5 Tr. por. doplnil výsluchom obžalovaného, ako aj svedkov J. K. a O. K..

Obžalovaný po príslušnom zákonnom poučení uviedol, že zákonnému poučeniu porozumel a vypovedať bude. Na otázky predsedu senátu obžalovaný uviedol, že dlh na výživnom ustálený v odsudzujúcom rozsudku do dnešného dňa nezaplatil, nakoľko na to nemá finančné prostriedky, platí len bežné výživné vo výške 100 € mesačne na obe deti spolu, nakoľko bol vyše roka práceneschopný. Ďalej uviedol, že každý mesiac od vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku poukazoval 100 € mesačne, pričom PN bol od 24. apríla 2020 do 31. marca 2021, lebo mal posunuté platničky, počas PN prekonal COVID-19, ktorý mal zrovna v čase, kedy prebiehalo hlavné pojednávanie, vtedy o sebe 3 dni nevedel, bol v horúčkach, požiadal dcéru, až keď mu bolo lepšie, aby zanesla doklad o jeho PN na súd. Poukázal

na to, že v tom čase už bol práceneschopný dva mesiace s platničkami, nešlo teda o účelovú PN-ku. Na otázku členky senátu JUDr. Batisovej obžalovaný uviedol, že počas PN-ky dostával 12,96 € na deň, vychádzalo mu to 374,96 € na mesiac, z čoho mu ešte strhával exekútor 20 €, teda suma, ktorú mal platiť na výživnom, nepokrývala ani tú sumu, ktorú dostával počas PN-ky.

Svedkyňa J. K. po príslušnom zákonnom poučení a po zložení prísahy uviedla, že zákonnému poučeniu porozumela, právo odoprieť vypovedať vo vzťahu k obžalovanému nevyužíva, vypovedať bude. Obžalovaný jej do dnešného dňa dlh na výživnom vyčíslený v rozsudku nezaplatil, aktuálne jeho dlh činí 8.014,77 €. Ďalej uviedla, že tento mesiac nezaplatil ani bežné výživné, pričom od júna 2020 platil výživné spôsobom, že jeden mesiac zaplatil, druhý mesiac nezaplatil, potom to doplatil. Bežné výživné v plnej sume jej nezaplatil ani raz, priemerne jej posielal tých 100 € mesačne na obidve deti.

Svedok O. K. po príslušnom zákonnom poučení a po zložení prísahy uviedol, že zákonnému poučeniu porozumel, právo odoprieť vypovedať vo vzťahu k obžalovanému nevyužíva, vypovedať bude. Pokiaľ ide o dlh na výživnom, tak uvádza, že obžalovaný mu k dnešnému dňu výživné nezaplatil, dlhuje mu 3.779,10 €. Pokiaľ ide o bežné výživné, obžalovaný platil sumu 50 € mesačne, ktorú posielal na jeho účet. Svedok uviedol, že žije s mamou v spoločnej domácnosti, všetko výživné sa posielala na jeho účet, aj to, ktoré je určené bratovi, preto o platení resp. neplatení má prehľad.

Podľa § 269 Tr. por. krajský súd ďalej oboznámil vyjadrenie J. K. doručené súdu 13. mája 2021. K oboznámenému listinnému materiálu obžalovaný uviedol, že tá tabuľka nie je pravdivá, že má výpisy z účtov aj vklady a nesedí to s tou tabuľkou, je pravdou, že niekedy neposielal peniaze načas, ale je to spôsobené tým, že mu dávky zo sociálnej poisťovne prišli neskôr ako mali. Trvá na tom, že v priemere posielal mesačne 100 € na obe deti. Z tej sumy, ktorú dostával, mu nezostalo ani životné minimum.

Nakoľko iné návrhy na doplnenie dokazovania strany nemali, krajský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pristúpil ku konečným návrhom.

V rámci konečných návrhov prokurátorka žiadala odvolanie obžalovaného ako nedôvodné postupom podľa § 319 Tr. por. zamietnuť. Obžalovaný navrhol, aby vec bola vrátená okresnému súdu na nové dokazovanie, bol toho názoru, že povinnú výživu nezanedbal.

Podľa § 315 Tr. por. o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por., odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa § 316 ods. 3 Tr. por., odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

- a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo
- c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala oprávnená osoba - obžalovaný, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohol a urobil tak v zákonom stanovenej lehote, preskúmal postupom podľa § 317 ods.1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, by krajský súd prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom, obžalovaný v odvolaní vytýkal, že okresný súd vykonal hlavné pojednávanie 23. júna 2020 v jeho neprítomnosti, čím mu odňal právo na spravodlivý proces. Inak povedané, obžalovaný namietal splnenie zákonných podmienok pre vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti postupom podľa § 252 ods. 2 Tr. por.

Podľa § 252 ods. 2 Tr. por., V neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a prítom

a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,

b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrowaní alebo skrátrenom vyšetrowaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrowania alebo skrátreného vyšetrowania,

c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,

d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

Podľa § 252 ods. 3 Tr. por. hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Podľa § 252 ods. 4 Tr. por., v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, len ak s tým obžalovaný súhlasí.

V kontexte citovaných ustanovení sa žiada najprv vo všeobecnej rovine podotknúť, že prítomnosť obžalovaného na hlavnom pojednávaní je zákonným pravidlom, pretože ako strane trestného konania jej prináležia významné procesné práva, ktoré môže v plnej miere uplatniť najmä na hlavnom pojednávaní. Medzi tie najdôležitejšie radíme aj právo predkladať a navrhovať dôkazy, právo záverečnej reči a posledného slova. Využitie týchto práv môže byť skutočne naplnené iba za prítomnosti obžalovaného na hlavnom pojednávaní. Za určitých okolností má súd možnosť vykonať hlavné pojednávanie aj v neprítomnosti obžalovaného, avšak na takýto postup musia byť splnené všetky zákonom predpísané materiálne ako aj formálne podmienky, ktoré minimalizujú negatívny dopad na spravodlivý súdny proces vyvolaný absenciou osoby, voči ktorej sa trestné konanie vedie. Rešpektovanie a dodržiavanie zákona (§ 252 Tr. por.) je preto v tomto ohľade bezpodmienečne nutné. V tretej eventualite ustanovenia § 252 ods. 3 písm. c) Tr. por. sa premieta osobitná ochrana obhajovacích práv obžalovaného (spočívajúca v prekážke vykonania/pokračovania hlavného pojednávania), ak sa voči jeho osobe vedie stíhanie za skutok, ktorý napĺňa znaky trestného činu, za ktorý Trestný zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. Prejavuje sa tým záujem zákonodarcu na tom, aby konajúci súd nemohol vylúčiť obžalovaného z účasti na pojednávaní typovo závažnejších prípadov, pri ktorých obžalovanému hrozí citeľný trest. Platí teda, že pre vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obžalovaného musia byť splnené nielen podmienky vyplývajúce z druhého odseku ustanovenia § 252 Tr. por., ale súčasne nesmú existovať ani negatívne podmienky - prekážky (okolnosti vylučujúce postup in absencia) uvedené v § 252 ods. 3, ods. 4 Tr. por. (obdobne uznesenie NS SR sp. zn. 6To/10/2019 z 15. apríla 2020).

Z obsahu vyšetrovacej časti spisu vyplýva, že obžalovaný mal možnosť v prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, boli dodržané formálne ustanovenia o vyšetrowaní a bol upozornený na možnosť preštudovať spis a robiť návrhy na doplnenie vyšetrowania. Taktiež mu bola riadne doručená obžaloba.

Zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného 23. júna 2020 vyplýva, že sa ho zúčastnil len prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava. Obžalovaný sa napriek riadnemu predvolaniu (doručenie predvolania do vlastných rúk má vykázané 3. júna 2020 v spise na č. I. 291) na tento úkon súdu nedostavil. Z predvolania (v spise na č. I. 292) je pritom zrejmé, že obžalovaný v ňom bol riadne poučený o znení ust. § 120 ods. 2 Tr. por., teda o tom, akým spôsobom má ospravedlniť svoju neúčasť na úkone súdu zo zdravotných dôvodov. Rovnako bol o poučený o tom, za akých podmienok je možné vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti.

Z obsahu spisového materiálu ďalej vyplýva, že obžalovaný svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil písomným podaním, datovaným 19. júna 2020, v ktorom uviedol, že ospravedlňuje svoju neprítomnosť z dôvodu dlho trvajúcej práceneschopnosti. K podaniu pripojil potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti z 20. apríla 2020. Toto podanie bolo okresnému súdu doručené 25. júna 2020, t. j. dva dni po pojednávaní s tým, že na poštovú prepravu bolo odovzdané 24. júna 2020, t. j. deň po pojednávaní. Takéto ospravedlnenie nie je možné za žiadnych okolností považovať za včasné, keďže súdu bolo doručené až po skončení hlavného pojednávania. Z logiky veci, ale aj z poučenia obsiahnutého v predvolaní je pritom zrejmé, že neúčasť na úkone súdu je potrebné ospravedlňovať vopred, nie následne. Zvlášť v tomto prípade, kde obžalovaný o svojej práceneschopnosti, ktorá mu podľa jeho slov mala brániť v účasti na súdnom pojednávaní, vedel už od 20. apríla 2020.

Odhliadnuc od toho, že ospravedlnenie obžalovaného z neúčasti na úkone súdu nebolo včasné, nebolo podľa názoru krajského súdu ani riadne, lebo napriek poučeniu obsiahnutému v predvolaní, neobsahovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav obžalovaného mu neumožňuje účasť na úkone súdu, na ktorý bol predvolaný, bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby.

Vyjadrenie lekára striktné v zmysle ust. § 120 ods. 2 Tr. por. je o to dôležitejšie, že v tomto prípade lekárom v PN-ke určená diagnóza M 51.1 - poruchy lumbálnych a iných medzistavcových platničiek s radikulopatiou - nie sú podľa názoru krajského súdu takou diagnózou, pri ktorej by bol obžalovaný ohrozený na živote, hrozilo mu závažné zhoršenie zdravotného stavu alebo hrozilo nebezpečenstvo rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby pri účasti na súdnom pojednávaní.

Pokiaľ obžalovaný na verejnom zasadnutí uviedol, že v čase hlavného pojednávania tiež prekonával ochorenie COVID-19 s ťažkým priebehom, toto svoje tvrdenie obžalovaný ničím nepreukázal, teda ostalo len v rovine nepodloženého tvrdenia.

Na základe vyššie uvedených skutočností krajský súd konštatuje, že forma ospravedlnenia obžalovaného z účasti na hlavnom pojednávaní nebola súladná s Trestným poriadkom, išlo preto o neospravedlnenú neúčasť, ktorá nebránila vykonaniu hlavného pojednávania v neprítomnosti obžalovaného. A keďže prejednanie veci na hlavnom pojednávaní v neprítomnosti obžalovaného nebránilo ani ďalšie podmienky upravené v ust. § 252 ods. 2 Tr. por., lebo vec bolo možné spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného, okresný súd postupoval správne, keď hlavné pojednávanie vykonal v neprítomnosti obžalovaného. Túto odvolaciu námietku obžalovaného preto vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú.

Pokiaľ ide o iné chyby konania, tieto obžalovaný v odvolaní nevytýkal a krajský súd vlastným prieskumom nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Pokiaľ ide o napadnutý výrok o vine, krajský súd v prvom rade konštatuje, že okresný súd vykonal všetky dôkazy potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie. Vykonalé dôkazy následne v súlade s ust. § 2 ods. 12 Tr. por. vyhodnotil individuálne, ako aj v ich súhrne a dospel k správnejmu záveru o vine obžalovaného.

Pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov, krajský súd uvádza, že v trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Inak povedané, Trestný poriadok neupravuje otázku minimálneho množstva a kvality dôkazov potrebných na preukázanie viny obžalovaného. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. V súvislosti s hodnotením dôkazov platí aj druhé pravidlo, podľa ktorého ak okresný súd postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.), teda že ich hodnotil na základe vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne a dospel k logicky odôvodneným skutkovým zisteniam, krajský súd nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že by sám na základe svojho presvedčenia hodnotil tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom. V takom prípade totiž nie je možné napadnutému rozsudku vytknúť žiadnu vadu v zmysle uvedeného ustanovenia (porovnaj R 53/1992).

Krajský súd tiež opakovane vo svojich rozhodnutiach prízvukuje, že právo na spravodlivý proces neznamená právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, predstavami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Rovnako súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov, lebo proces dokazovania (a to nie len z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 odsek 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.08.2015, sp. zn. 4Tdo 36/2015).

V konkrétnostiach posudzovaného prípadu krajský súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok. Okresný súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol o vine obžalovaného a jasne a zrozumiteľne odôvodnil svoje skutkové zistenia a závery. Zároveň sa okresný súd veľmi precízne vyrovnal aj s obhajobou obžalovaného prezentovanou v prípravnom konaní, kde mu dal okrem iného jasnú odpoveď na podľa neho kľúčovú otázku, či má jeho zhoršená finančná situácia vplyv na to, že svojvoľne sa rozhodol neuhrádzať výživne v súdom stanovenej výške.

Podľa názoru krajského súdu je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé, vychádza zo skutkového stavu, ako bol zistený na hlavnom pojednávaní a krajský súd proti nemu nemá žiadne výhrady, preto si odôvodnenie v plnej miere osvojuje a v podrobnostiach na neho poukazuje bez potreby vecne správne argumenty opakovať, pričom dodáva, že ani z doplneného dokazovania pred krajským súdom neboli zistené skutočnosti majúce vplyv na okresným súdom ustálený skutkový stav.

Nakoniec dokazovanie pred krajským súdom bolo primárne zamerané na skutočnosť, či nedošlo medzičasom k dodatočnému splneniu si vyživovacej povinnosti obžalovaným v rozsahu ustálenom v napadnutom rozsudku, čo by znamenalo možnosť aplikácie inštitútu účinnej ľútosti v zmysle § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je ďalej zrejmé, akými právnymi úvahami sa okresný súd spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona. Okresný súd usúdil, že skutok ustálený v skutkovej vete výroku o vine napadnutého rozsudku napĺňa všetky zákonné znaky prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. Z právnej vety výroku o vine rozsudku je zistiteľné - najmenej tri mesiace v období dvoch rokov úmyselne neplnil zákonnú povinnosť vyživovať iného - že okresný súd posúdil konanie obžalovaného ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 31.12.2019 (čo ale výslovne nevyjadril), hoci správne malo byť jeho konanie posúdené (vzhľadom na obdobie páchania skutku až do 23. júna 2020) ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom od 1.1.2020. Ide o pokračovací trestný čin trváci s prvkami hromadného trestného činu, ktorý je dokončený až dokonaním posledného útoku, teda vyhlásením odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa.

Toto pochybenie okresného súdu nebolo možné napraviť, nakoľko odvolanie podal len obžalovaný vo svoj prospech a išlo by o zmenu v jeho neprospech. Z rovnakého dôvodu nemohol byť ani dlh na výživnom navýšený aj o ďalšie mesiace po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa (23. jún 2020), počas ktorých si podľa svedkov J. K. a O. K. obžalovaný naďalej vyživovaciu povinnosť riadne neplní.

V trestnom práve sa totiž uplatňuje zásada zákazu reformatio in peius, teda zásada zákazu zmeny v neprospech obvineného alebo aj zásada zákazu zmeny k horšiemu. Predmetná zásada predstavuje jednu z esenciálnych zložiek práva na spravodlivý súdny proces a je budovaná na princípe, že postavenie obžalovaného sa nemôže zhoršiť tým, že využije svoje právo na podanie opravného prostriedku. Táto zásada teda garantuje možnosť obžalovaného napadnúť rozhodnutie súdu v čo najširšom rozsahu bez obáv z rizika, že si zhorší svoju situáciu.

K právnej kvalifikácii krajský súd dodáva, že trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom od 1.1.2020 je dokonaný naplnením jeho zákonných znakov, t. j. okamihom, keď páchatel najmenej dva mesiace v období dvoch rokov neplní (v znení účinnom do 31.12.2019 okamihom, keď páchatel najmenej tri mesiace v období dvoch rokov neplní - pozn. krajského súdu), čo aj z nedbanlivosti, zákonnú povinnosť vyživovať alebo zaopatrovat' iného (§ 207 ods. 1 Tr. zák.) alebo sa úmyselne vyhýba plneniu svojej zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovat' iného (§ 207 ods. 2 Tr. zák.). Pokiaľ tak páchatel koná aj nad rámec dvoch (predtým troch) mesiacov, tak už len udržiava protiprávny stav. Inak povedané spojito, v každom časovom momente pokračuje v páchaní tejto trestnej činnosti až do jej dokončenia. Páchaním tejto trestnej činnosti - tohto trestného činu - sa preto rozumie celá doba jeho páchania, a to až do doby pokiaľ nie je dokončený, čo sa stane až vyhlásením rozsudku súdom prvého stupňa, čo však už nie je rozhodujúce z hľadiska naplnenia zákonných znakov uvedených v § 207 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Dokončenie páchania skutku v uvedenom zmysle je rozhodujúce len pre posúdenie otázky, odkedy páchatel začne páchať nový skutok (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2011, sp. zn. 2Tdo 54/2011).

S poukazom na vyššie uvedený právny rozbor možno ako nedôvodné vyhodnotiť aj námietky obžalovaného prezentované pred odvolacím súdom, kde neplnenie vyživovacej povinnosti odôvodňoval poukazom na svoju nepriaznivú finančnú situáciu spôsobenú vyššie spomínanou PN-kou. Totiž obžalovanému sa za vinu kládie, že si úmyselne neplnil vyživovaciu povinnosť v období od decembra 2018 až do 23. júna 2020 (vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa), pričom na naplnenie skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. stačilo, aby hociktoré tri mesiace v tomto období výživné nezaplatil napriek tomu, že v danom čase disponoval

dostatkom finančných prostriedkov, čo v konaní bolo bezpečne preukázané. Obdobie od 20. apríla 2020 do 23. júna 2020, na ktoré poukazoval obžalovaný pred odvolacím súdom, tak z pohľadu právnej kvalifikácie skutku aj tak (ak by sa tvrdenia obžalovaného ukázali ako pravdivé) nemalo žiaden vplyv. Z prezentovaných dôvodov považoval krajský súd odvolanie obžalovaného vo vzťahu k výroku o vine za nedôvodné.

Pokiaľ ide o výrok o treste, obžalovaný mu konkrétne pochybenia nevytýkal. Povinnosťou krajského súdu podľa § 317 ods. 2 Tr. por. je však preskúmať v celom rozsahu aj zákonnosť a odôvodnenosť tohto výroku, lebo má vo výroku o vine, ktorý obžalovaný odvolaním napadol, svoj podklad. Je tomu tak z dôvodu, že odvolanie bolo podané v prospech obžalovaného proti výroku, ktorým bol uznaný za vinného a krajský súd tento výrok nezrušil.

Krajský súd sa pri prieskume tohto výroku preto zameril na všeobecné posúdenie zákonnosti a primeranosti uloženého trestu, keďže chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania nezistil.

Vo všeobecnosti treba uviesť, že trest je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a

spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Majúc na zreteli vyššie uvedený účel trestu a jednotlivé hľadiská pre jeho ukládanie upravené v ust. § 34 ods. 4 Tr. zák., dospel krajský súd k záveru, že okresný súd ohľadom výroku o treste vykonal dostatočné dokazovanie, správne vyhodnotil osobu obžalovaného a ďalšie skutočnosti potrebné pre uloženie trestu. Svoje zistenia a závery následne dostatočným a zrozumiteľným spôsobom rozviedol v napadnutom rozsudku. Krajský súd považuje zistenia, ktoré bral okresný súd do úvahy pri určení druhu trestu a jeho výmery, vrátane zohľadnenia poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, za správne, ktoré potom okresný súd relevantným spôsobom aj vyhodnotil.

Obžalovanému okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu na 2 (dva) roky s uložením povinnosti v skúšobnej dobe zaplatiť podľa svojich schopností zameškané výživné vo výške 5.299,10 € považoval aj krajský súd za primeraný a spravodlivý nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň taký, ktorý morálne odsúdi konanie obžalovaného.

Na základe prezentovaných úvah a právnych názorov krajský súd konštatuje, že v predmetnej trestnej veci nezistil žiadne zákonné dôvody na zrušenie či prípadnú zmenu napadnutého rozsudku, preto na verejnom zasadnutí odvolanie obžalovaného postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne (§ 163 ods. 4, § 170 ods. 6 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.